

Internetové právo

Právní aspekty doménových jmen

doc. Mgr. Tomáš Gongol, Ph.D.

Doména a doménové jméno

- Doména = virtuální prostor na dané úrovni hierarchické struktury
 - Domény nejvyšší úrovně (Top Level Domain, TLD)
 - Národní (ccTLD), např. .cz, .de, .us (bývá zde řazena i doména .eu)
 - Generické (gTLD) - zřizovány ve vlnách
 - Původní: tvořeny 3 písmeny .com, .gov, .org, .net apod.
 - Další: od roku 2013 nové .car, .beer apod.
 - Domény nižších úrovní (II.řádu...)
- Doménové jméno je tvořeno souhrnem domén všech řádů
 - Jednotlivé domény jsou odděleny tečkou
 - Tvoří ho nejméně 2 domény (např. seznam.cz)

Tvorba doménového jména

- Doménové jméno je symbolickým označením IP adresy
- Pouze znaky obsažené v ASCII tabulce (a-z, 0-9, -)
 - Při přepisu obchodní firmy, ochranné známky apod. se musí vyjít z těchto pravidel (např. mezera mezi slovy pomlčkou nebo vynecháním)
 - V rámci systému IDN (Internationalized DN) umožněny i jiné znaky (jediná česká doména háčkyčárky.cz)
 - Doménové jméno ve 2. řádu může mít max 64 znaků (tj. v doméně .cz je přípustných ještě 61 znaků)

Registrace a správa doménových jmen

- Princip jedinečnosti
 - Důvod konfliktů
- Princip „first come, first served“
 - Při zavádění nové TLD (např. při zavádění .eu) se obvykle dává prioritní právo registrace vlastníkům ochranných známek apod. (tzv. sunrise period)
- Správci TLD
 - Řízeno přes organizaci ICANN
 - Správci pro jednotlivé TLD – pro .cz je to CZ.NIC, z.s.p.o.
 - Stanovují pravidla pro registraci, registraci provádějí registrátoři (např. wedos.cz, active24.cz)
- Registr doménových jmen
 - Vedou ho správci TLD

Právní povaha doménového jména

- Nehmotná věc (předmět soukromoprávních vztahů)
- VZNIK zápisem v rejstříku
 - Základem je smlouva o registraci doménového jména
 - Adhézní smlouva (viz Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz)
 - Není zde absolutní ochrana označení, které je součástí DJ – může kolidovat s jinými právními tituly (např. práva k ochranným známkám)
 - Zápisem vznikají práva DJ *držet a užívat*
- ZÁNIK
 - Nezaplacením ceny, žádost o zrušení registrace)
- PŘEVOD DJ
 - Jde o postoupené pohledávky (§ 1879 OZ)
- ZÁSTAVA DJ
 - Vzniká účinností zástavní smlouvy (nezapisuje se do Rejstříku)
- EXEKUCE DJ
 - Pohledávka ze smlouvy o registraci může být předmětem exekuce

Právní regulace

- Obecně chybí zákonná právní úprava
 - jimky: USA, Finsko a EU
- Soft law - pravidla přijímaná správci .ch ccTLD a gTLD.
 - ICANN vydalo Jednotnou politiku řešení sporů o doménová jména (UDRP)
 - Řídí se jimi gTLD (.com, .org, atd.)
 - Pravidla

Kolize s právy třetích osob

- Nejčastěji v kolizi s právy na označení
- Důvod: způsob registrace DJ
- Základní obecný princip při posuzování: nepřihlíží se k doméně 1.st., podstatné jsou dominantní prvky ochr.známek
- Typická jednání
 - Cybersquatting (domain grabbing)
 - Typosquatting

Kolize DJ a OZ v ČR

- Ochranu v ČR používají
 - OZ zapsané u Úřadu průmyslového vlastnictví (UPV)
 - Mezinárodní zápis OZ (WIPO)
 - Ochranné známky EU (EUIPO)
- Zásady
 - Teritoriality
 - Ve dvou státech mohou OZ registrovat různé subjekty
 - DJ je dostupné (např. v doméně .com) je ale pouze jedno
 - Speciality – zápis pro konkrétní výrobky či služby
 - *vlastník ochranné známky má, dle § 8 odst. 1 zákona o OZ **lučné právo ochrannou známku užívat a to ve spojení s konkrétními výrobky nebo službami, pro něž je chráněna**, (do pojmu užívat lze zahrnout rovněž právo zřídit si DJ odpovídající slovní OZ)*
 - Výjimky z těchto zásad: OZ s dobrým jménem, všeobecně známé OZ

Přednostní právo

- Pokud bylo DJ registrováno dříve než byla podána přihláška k registraci ochranné známky jiné osoby
 - § 10 odst. 2 ZOZ - *vlastník ochranné známky v obchodním styku povinen strpět užívání shodného či podobného označení, jestliže práva k tomuto označení vznikla před podáním přihlášky a užívání tohoto označení je v souladu s právem České republiky.*

Ochrana přes nekalou soutěž (§2976 ObčZ)

- Lze aplikovat pokud nejde uplatnit ochranu přes zákon o OZ
- Generální klauzule nekalé soutěže:
 - *jednání v hospodářském styku, v rozporu s morálními mravy soutěže, způsobilé přivodit újmu soutěžitelům nebo spotřebitelům.*
 - Hospodářský styk – za soutěžitele jsou zde považováni i nepodnikatelé (např. spor o DJ ceskapojistovna.cz, wwwpaegas.cz apod.). Soutěžitelem v oblasti doménových jmen je tedy každý subjekt, který registruje nebo užívá doménové jméno za účelem hospodářského prospěchu nebo ti, kteří použijí doménové jméno k prezentaci jakýchkoliv informací, např. o sobě nebo také o jiném soutěžiteli
 - Lze použít na spory o DJ i některé zvláštní skutkové podstaty, zejm.
 - Vyvolání nebezpečí záměny (§ 2981 ObčZ)
 - Klamavá reklama
 - Zlehčování, atd.

Mimosoudní řešení sporů o DJ (tzv. ADR)

- Pravidla UDRP i Nařízení 874/2004/ES počítají s cestou mimosoudního řešení sporů o doménová jména, tzv. ADR (z angl. *Alternative Dispute Resolution*)
- projevem autoregulace internetu
 - Rychlejší, levnější, jednoinstanční
- Zahájené ADR nezakládá překážku litispendence ve vztahu k soudnímu řízení
- Výsledky řízení přímo aplikuje správce domény
- ADR centra
 - Arbitrážní centrum pro internetové spory při Rozhodčím soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky
 - Arbitrážní a mediační centrum při WIPO
 - Národní arbitrážní fórum (NAF)
 - Asijské centrum pro řešení sporů o doménová jména (ADNDRC)
 - Arabské centrum pro řešení sporů o doménová jména (ACDR)

UDPR, podobně i Nařízení EU

Vlastník OZ může úspěšně uplatnit stížnost pokud prokáže, že

1. doménové jméno je totožné nebo zavádějícím způsobem podobné ochranné známce, ke které její vlastník uplatňuje právo a
2. zájem
vzhledem k doménovému jméno a (nebo)
3. doménové jméno bylo zaregistrováno nebo užíváno ve zlé víře.

Totožnost

- mezery mezi slovy při tvorbě doménového jména buď vypuštěny, nebo nahrazeny pomlčkami “-“
- Podobně je to se zvláštními znaky „&“
 - Např. b&u&n&d&e&s&l&i&g&a
- V praxi ADR řízení jsou uvedené transkripce do doménového jména posuzovány jako totožné s původním zněním ochranné známky
- Posuzuje se pouze DJ 2.stupně

Zavádějící podobnost

- Test zjištění pravděpodobnosti záměny
 - zahrnuje porovnání mezi ochrannou známkou a vlastním DJ za účelem zjištění pravděpodobnosti záměny na straně internetového uživatele
 - Aby byla shledána zavádějící podobnost, ochranná známka jako taková musí být v rámci DJ rozlišitelná vizuálně nebo foneticky

VIZUÁLNÍ

- Ze skutečnosti, že doménové jméno bylo vytvořeno **složením názvu ochranné známky a obecného pojmu**, vá rozhodčími senáty spatřován úmyslný záměr vytvořit mezi ochrannou známkou a jménem vztah zavádějící podobnosti
- wwwaudi.eu , microsoft-servers.eu, volvobil.eu, volvogroup.eu, dvd-quelle.eu
- Za popisné lze označit také předpony „e“ nebo „i“, které jsou často používány v souvislosti s internetovými službami, resp. internetem (např. e-airfrance, egooogle, itesco)

FONETICKÁ

- Bancointesta (záměna O a A ve slově BANCA)
- případy ch jmen zneužívajících chyby při vypisování chráněného označení v adresovém řádku internetového prohlížeče, jako například sonyericson, fuijifim

Registrace bez práva či oprávněného zájmu

- Pokud chce stěžovatel ve sporu uspět, musí prokázat, že stávající držitel doménového jména k němu **nemá** zájem
 - Jak prokázat negativní skutečnost?
 - Praxe rozhodčích soudů na tuto skutečnost reagují aplikací důkazu *prima facie* (tj. na první pohled)
 - *zájem a držitel neprokáže opak zejména v souladu s čl. 4.1 písm. b) a c) a 4.2 písm. b) a c) zákona o doménách*
zájem chybí
- Posuzuje se zejména:
 - známost ochranné známky,
 - skutečnost, jestli držitel domény má ch více domén odpovídající m či m rozum,
 - skutečnost, jestli je doménového jméno používáno ve spojení s znamem (zájem)

Indikátory neexistujícího práva či oprávněného zájmu

- Chybějící faktická souvislost mezi držitelem doménového jména a ochrannou známkou (není např. licence k užití OZ)
- Doménové jméno není užíváno po dobu minimálně 6 měsíců od jeho registrace
- Doménové jméno je tzv. zaparkováno (“stránky se připravují”). Samotné umístění reklamy (např. PPC) nezakládá oprávněný zájem.
- Držitel doménového jména zneužil příslušná ustanovení o transkripci znaků a registroval si pro účely sunrise period ochrannou známkou obsahující znaky, které se při přepisu vypouštějí nebo nahrazují
 - (např. b&u&n&d&e&s&l&i&g&a, Tim Ex)
- Doménové jméno vzniklo spojením ochranné známky s m pojmem za účelem vytvoření záměny
 - www.waudi.eu
- Držitel doménového jména vytvořil webové stránky obsahující pouze odkazy na jiné webové stránky, prostor pro reklamu třetích osob
- Na doménovém jménu je spuštěna webová prezentace obsahující nabídku konkurenčních služeb nebo odkazů na konkurenční služby
- Zobrazení reklamy je považováno za užití webové stránky s komerčním záměrem a tedy bez práva či oprávněného zájmu

Indikátory existující práva či oprávněného zájmu

- Viz Nařízení 874/2004/ES v čl. 21 odst. 2 (podobně také UDRP v čl. 4, písm. c))
 - před oznámením postupu mimosoudního řešení sporu držitel jména domény použil toto jméno nebo jméno mu odpovídající v souvislosti s nabídkou zboží nebo služeb nebo se k tomu prokazatelně připravoval;
 - je držitelem jména domény podnik, organizace nebo fyzická osoba obecně známá pod tímto jménem domény, a to i za neexistence práva uznaného nebo stanoveného vnitrostátním právem nebo právem Společenství;
 - držitel jména domény toto jméno oprávněně a neobchodně nebo korektně využívá, aniž by měl v úmyslu klamat spotřebitele nebo poškodit pověst jména, pro které existuje právo uznané nebo stanovené vnitrostátním právem nebo právem Společenství.

- Doplněno praxí ADR:

- Distributor, resp. prodejce zboží (služby) chráněného ochrannou známkou odlišný zájem na použití shodného či zaměnitelně podobného doménového jména odpovídajícímu ochranné známce za splnění těchto podmínek:
 - o na stránkách se opravdu nabízí příslušné zboží nebo služby označované ochrannou známkou,
 - o webové stránky jsou užívány pouze k prodeji příslušného zboží,
 - o webové stránky musí pravdivě informovat o vztahu mezi provozovatelem webu a majitelem ochranné známky a
 - držitel registrace se nesmí snažit využívat registraci stránek s jmen obsahujících příslušnou značku k tomu, aby si „přivlastnil“ užívání této ochranné známky na internetu.
- Do této kategorie obvykle nespádají webové stránky obsahující reklamu, těžící při tom neoprávněnou výhodu ze známosti ochranné známky

Registrace nebo užívání ve zlé víře

- V souladu s čl. 3 Nařízení 874/2004/ES může být nedostatek dobré víry prokázán, pokud
 - okolnosti ukazují, že jméno domény bylo zaregistrováno nebo získáno zejména pro účely prodeje, pronájmu nebo jiného převodu jména domény držiteli jména,
 - jméno domény bylo zaregistrováno s cílem zabránit držiteli takového jména, pro které existuje právo uznané nebo stanovené vnitrostátním právem nebo právem Společenství, nebo veřejnému subjektu, vyjádřit toto jméno v odpovídajícím jménu domény, pokud
 - lze prokázat tento typ chování žadatele o registraci, nebo
 - jméno domény nebylo použito v žádném způsobem nejméně po dobu dvou let ode dne registrace, nebo
 - za okolností, kdy v době zahájení postupu mimosoudního řešení sporu držitel jména domény vyjádřil svůj úmysl použít jméno domény v žádném způsobem, ale během šesti měsíců po dni zahájení postupu mimosoudního řešení sporu tak neučinil;
 - jméno domény bylo úmyslně použito s cílem přilákat uživatele internetu pro obchodní zisk na internetovou stránku nebo na jinou on-line lokalitu
 - Registrace DJ narušuje profesionální činnost soutěžitele
 - Např. automatické přesměrování (forwarding) z DJ na vlastní stránky

Spor sprace.cz a prace.cz

- Majitel OZ prace.cz podal námitku proti zápisu OZ Sprace.cz z důvodu zaměnitelnosti

prace.cz

- Jsou OZ zaměnitelné?

DJ a autorské dílo

- Definice autorského díla viz §1/1
- Definici autorského díla by však odpovídalo pouze doménové jméno, které bude **m sledkem tvůrčí činnosti.**
 - Např. Silmarillion

DJ a ochrana osobnosti

- Viz § 81 a násl. ObčZ
- Chráněna osobnost fyzické osoby a to zejména její život a zdraví, občanská čest, lidská důstojnost, soukromí, jméno a projevy osobní povahy.
- doménové jméno se může dostat do konfliktu především se jménem a příjmením fyzické osoby
- Některá další osobnostní práva, např. občanská čest, soukromí či projevy osobní povahy, mohou být narušena prostřednictvím obsahu www stránek, které jsou pod DJ dostupné.
 - Např. dagmarhavlova.cz